

Plan van Aanpak Stimuleren verwijdering asbestdaken.

Versie: definitief/18-05-2017

Aanleiding

De rijksoverheid heeft een landelijk verbod voor alle asbestdaken aangekondigd. Vanaf 2024 zijn alle asbestdaken in Nederland verboden. Er is recent een voorstel voor een wetswijziging van de Wet Milieubeheer bij de Tweede kamer ingediend.

Op landelijk en provinciaal niveau zijn plannen ontwikkeld in het kader van dit asbestdakenverbod. De doelstelling van deze plannen is een versnelling van de verwijdering. Deze plannen zijn opgesteld met betrokken (markt) partijen, intermediaire organisaties en pandeigenaren. Op dit moment is de gemeente formeel toezichthouder bij asbestsaneringen, na 2024 komt daar een handhavende rol voor asbestdaken bij.

Naast deze regulerende rol wordt er van de gemeente actie verwacht op het gebied van communicatie en informatievertrekking naar pandeigenaren, inventarisatie en monitoring van de asbestdaken (samen met de provincie) en het bijdragen aan het ontzorgen van dakeigenaren.

De vraag is welke ambitie en rol de gemeente Zwolle tot 2024 wil aannemen ten aanzien van de versnelling van de asbestdakenverwijdering. In dit plan van aanpak worden ambitie en rol op hoofdlijnen beschreven. Dit resulteert in een globaal plan van aanpak inclusief een indicatie van de benodigde financiële middelen.

Achtergrond

Het verbod voor asbestdaken is aangekondigd vanwege de gezondheidsrisico's van asbestdeeltjes in de omgeving van verweerde asbestdaken. Deze daken zijn voor 1994 toegepast en zijn in 2024 minimaal 30 jaar oud. Deze verwerking begint vanaf 20 jaar en gaat steeds sneller.

Extra risico voor de omgeving kan optreden bij incidenten met asbestdaken zoals brand, storm en hagel met daarnaast ook aanzienlijke financiële consequenties voor lokale overheden en omliggende pandeigenaren indien de omgeving moet worden afgezet en opgeruimd.

Er zijn momenteel in Nederland en ook in de gemeente Zwolle nog veel asbestdaken aanwezig. Inmiddels hebben wij zicht op het aantal asbestdaken op bedrijventerreinen en in het buitengebied binnen de gemeente. Voor de overige gebieden, de woonwijken, zijn nog geen cijfers bekend.

Gemeenten hebben binnen de gezamenlijke omgevingsdiensten toezichthoudende en handhavende taken voor asbestverwijdering, gezondheid leefomgeving en het toekomstig asbestverbod. Binnen de RUD IJsselland worden deze taken uitgevoerd er is er een kennispunt asbest.

Opgave (aantal daken en m2)

In 2016 is een inventarisatie uitgevoerd naar bedrijven met asbestdaken op Zwolse bedrijventerreinen. Er zijn 11 bedrijven met een asbestdak. Deze bedrijven zijn in het kader van een pilot benaderd waarbij een gratis dakscan en een adviesgesprek is aangeboden. 5 bedrijven hebben meegedaan en zij geven aan dat waarschijnlijk binnen 3 jaar hun asbestdak zullen saneren. De 6 overige bedrijven hebben diverse, vooral bedrijfseconomische, redenen aangegeven om niet mee te doen met de pilot.

In 2016 is een inventarisatie uitgevoerd naar asbestdaken in het buitengebied van Zwolle op basis van WOZ-gegevens. In het Zwolse buitengebied zijn 220 objecten met asbestdaken aanwezig met een totale opp. van 150.000 m2. Het grootste deel bestaat uit agrarische bedrijfsgebouwen.

Er zijn geen gegevens bekend van het aantal en de omvang van particuliere asbestdaken in de bebouwde kom van Zwolle. In 2016 heeft de gemeente haar vastgoedportefeuille onderzocht op asbest. Uit dit onderzoek bleek dat het om een zeer gering aantal asbestdaken ging, deze asbestdaken zullen voor 2024 worden gesaneerd. In 2017 worden de sportaccommodaties geïnterviseerd door de gemeente.

Landelijke en provinciale aanpak:

Landelijk

Landelijk is er een Programmatische Aanpak Asbestdaken met een (concept) Actieprogramma, dat in samenwerking met betrokken partijen wordt uitgevoerd. Uitvoering loopt via pilotprojecten met ondersteuning van een Programmabureau met ambassadeurs. Verschillende partijen zijn betrokken bij de uitvoering van het programma. De verwachting is dat dit programma leidt tot versnelling van de sanering, kostenvermindering en effectieve werkmethoden.

In 2018 en 2020 wordt de aanpak en de voortgang geijkt. Landelijk is er in 2017 15 miljoen beschikbaar voor subsidies aan pandeigenaren (4,50 per m2 bij > 35 m2 dakoppervlakte) ook is asbestsanering voor 50% van de kosten opgenomen in de landelijke Energiebespaarlening.

Plan van aanpak asbestdaken Overijssel 2016-2019

De provincie Overijssel heeft met input van betrokken partijen eind 2016 een plan van aanpak asbestdaken opgesteld en een budget gereserveerd voor drie jaar van totaal 4 miljoen euro. De provincie verwacht dat dit plan samen met de betrokken partijen en de Overijsselse gemeenten leidt tot een versnelling in aanpak van asbestdaken en positieve effecten op het van gebied van de werkgelegenheid, leefomgeving en verduurzaming van panden.

De provincie zet met haar plan van aanpak vooral in op :

- Stimuleren van de bewustwording van dakeigenaren
- Ontzorgen van eigenaren door de markt een compleet aanbod te laten aanbieden
- Stimuleren van gebiedsgerichte en doelgroepgerichte aanpakken
- Bijdrage aan de inventarisatie en monitoring van asbestdaken door het aanbieden van inventarisatie en selecteren van bruikbare methoden
- Het bijdragen aan landelijke lobby
- Stimuleren van innovatieve en duurzame verwijderings methoden in plaats van storten.

De provincie stelt geen subsidie ter beschikking aan dakeigenaren.

De provincie verwacht van de gemeenten inzet op de volgende onderdelen:

- Communicatie en informatieverstrekking aan pandeigenaren (bv. via Energieloket/ RUD, media en partners).
- Inventarisatie van de asbestdaken samen met provincie (bv. deelname aan een provincie brede inventarisatie).
- Monitoring voortgang van de saneringen van asbestdaken samen met de provincie.
- Een plan van aanpak voor asbestdaken op gemeentelijk en maatschappelijk vastgoed.
- Faciliteren gebiedsgericht projecten in woonwijken, bedrijventerreinen, agrarische gebied (denk ook aan het creëren van mogelijkheden in het kader plattelandsregelingen , zoals

vrijkomende agrarische bebouwingen (VAB) , rood voor rood en kwaliteitsimpuls groene omgeving (KGO)).

- Toezicht en handhaving op gezondheidsrisico's leefomgeving, asbestverwijdering en preventief toezicht asbestverbod.

De provincie Overijssel stelt geen financiële middelen ter beschikking voor gemeentelijke apparaatskosten.

Voorstel aanpak Zwolle

Waarom een gemeentelijk plan van aanpak ?

Er zijn aantal redenen om nu een gemeentelijk plan van aanpak asbestdaken op te stellen en uit te voeren. Dit zijn:

- Het gezondheidsrisico voor de Zwolse burger en met name kinderen te verminderen door de sanering te versnellen;
- Op dit moment bestaan er kansen om de versnelling samen met partners, de provincie, het rijk en buurgemeenten op te pakken. Met andere woorden er is een momentum.
- Het voorlichten van de burger over het veilig saneren van asbestdaken is een basistaak van de overheid. De burger zal bij dit soort zaken informatie van de gemeente verwachten;
- Hoge handhavingskosten na 2024 vermijden;
- Maatschappelijke kosten als gevolg van asbestbranden voorkomen.

Uitgangspunten:

Bij de gemeentelijke aanpak asbestdaken gelden de volgende uitgangspunten:

- De eigenaren van de asbestdaken zijn en blijven verantwoordelijk;
- De gemeente benut het ondersteuningsaanbod vanuit de provincie Overijssel en het Rijk;
- De gemeente werkt samen met marktpartijen, intermediaire organisaties en pandeigenaren etc.;
- We sluiten aan bij andere gemeentelijke ambities en doelen, met name onder de programma's 'toekomstbestendige stad' en 'vitale wijken';
- Dit plan van aanpak richt zich op de Zwolse burger en bedrijven.

Ambitie van de gemeente Zwolle:

Op het gebied van het asbestdakenverbod heeft de gemeente Zwolle de volgende ambities:

- De gemeente Zwolle pakt de komende jaren een faciliterende en een stimulerende rol om daarmee de een versnelling van de sanering van asbestdaken voor 2024 te realiseren;
- De toekomstige risico's op hoge gemeentelijke kosten voor opruimen en de handhaving te beperken: "vermijden is beter dan bestrijden";
- In 2024 zijn er geen asbestdaken meer in Zwolle.

Hoofdpijnen van de Zwolse aanpak:

Een aantal elementen worden hieronder kort toegelicht. Nadere uitwerking zal later plaatsvinden.

Inventarisatie en monitoring:

Om inzicht te krijgen in de omvang van de opgave is een goede inventarisatie noodzakelijk. Ook indien gekozen wordt voor een gebiedsgerichte aanpak dient bekend te zijn welk gebied zich hier voor leent.

De monitoring is noodzakelijk om de voortgang van de asbestdakensanering te kunnen volgen en indien nodig bij te sturen.

De inventarisatiemethode die wordt toegepast sluit aan bij het advies van de provincie (uniformiteit en betrouwbaarheid)

Communicatie en informatieverstrekking aan pandeigenaren:

Bewustwording en de juiste informatievoorziening is een belangrijke eerste stap voor een pandeigenaar om te komen tot de vervanging van een asbestdak. Er zijn verschillende doelgroepen en per doelgroep zal een aparte communicatie benadering worden gehanteerd. De volgende doelgroepen worden onderscheiden:

- Particulieren met asbestdaken;
- (voormalige) agrarische bedrijven met asbestdaken;
- Overige bedrijven met asbestdaken;
- Gemeentelijke gebouwen met asbestdaken;
- Gebouwen met asbestdaken van de woningbouwcorporaties en particuliere woningverhuurders;
- Maatschappelijk vastgoed.

In de gemeentelijke communicatie zal de prioriteit bij particulieren met asbestdaken komen te liggen.

Bedrijven met asbestdaken op bedrijventerreinen en agrarische bedrijven worden geïnformeerd door brancheverenigingen. Bovendien worden zij gestimuleerd door boodschappen van accountants, banken en verzekeraars. Woningbouwcorporaties hebben hun eigen informatiekkanalen en hebben voldoende expertise om planmatig asbestdaken te verwijderen. Zij zijn landelijk verenigd en via dat kanaal goed op de hoogte van het komende verbod. De gemeente Zwolle zelf, als eigenaar van panden, heeft voldoende expertise om haar eigen asbestdaken bezit in kaart te brengen en te saneren voor 2024.

Communicatie naar particulieren zal verlopen via:

- De website “verbeter en bespaar”/energieloket;
- Via de website van de gemeente en huis aan huis bladen;
- Op wijkgerichte bijeenkomsten en wijkgerichte projecten zal het asbestdakenverbod en de mogelijke handelingsperspectieven worden gecommuniceerd.

Beperken storttarief voor particulieren

Op dit moment is het storten van asbest voor Zwolse particulieren gratis. Daarmee is er geen financiële drempel voor particulieren. Aanpassing is niet noodzakelijk.

Faciliteren financiering

Er is een landelijke subsidieregeling voor de sanering van asbestdaken. Er zijn ook diverse subsidieregelingen voor het realiseren duurzaamheidsmaatregelen in nieuwe daken en fiscale regelingen voor bedrijven. Daarnaast worden er financiële concepten voor pandeigenaren ontwikkeld (bijv. leningen, leaseconstructies en besparingsabonnementen).

De gemeente Zwolle zal geen aanvullende subsidie beschikbaar stellen. De gemeente Zwolle zal wel samen met de provincie Overijssel overzichten van financiële concepten verzamelen en ter beschikking stellen aan particulieren en bedrijven via de genoemde communicatiekanalen.

Toezicht en handhaving

Op dit moment is het al mogelijk bij sterk verweerde asbestdaken handhavend op te treden. Tot nu toe is de gemeente hier zeer terughoudend mee. De bewijslast ligt bij de gemeente en het is vaak erg lastig om aan te tonen dat er daadwerkelijk sprake is van een urgent gezondheidsrisico. Om die reden zal de gemeente alleen in ernstige gevallen preventief handhaven.

Toezichthouders kunnen wel een belangrijke informerende en voorlichtende rol vervullen. Bij milieucontroles kunnen zij de eigenaren wijzen op de komst van het asbestdakenverbod en het wijzen op mogelijkheden om versneld te saneren.

Om dit te bewerkstelligen zullen de toezichthouders worden opgeleid om deze voorlichtingsrol te kunnen vervullen.

Acties per doelgroep

Naast de meer generieke maatregelen zijn wij ook van plan om maatregelen per doelgroep uit te voeren. Voor particulieren wordt gedacht aan een gebiedsgerichte aanpak. Samen met de provincie bekijken we of we per wijk een gezamenlijke gebiedsgerichte aanpak kunnen ontwikkelen. Het doel is particulieren met een asbestdak te ontzorgen. Daarbij kunnen bedrijven (beschikbaar stellen van veiligheidsvoorzieningen) de ROVA en bijvoorbeeld aannemers een rol kunnen spelen. Er wordt ook gezocht naar meekoppelkansen met bijvoorbeeld klimaatadaptatie.

Voor de agrarische bedrijven wordt aansluiting gezocht met maatregelen op het gebied van ruimtelijke ordening. Denk bijvoorbeeld aan de “rood voor rood” regeling en de regeling voor hergebruik van vrijkomende agrarische bebouwing. In diverse Overijsselse gemeenten worden pilots voorbereid om met asbestdakensanering te koppelen aan de genoemde instrumenten. In Zwolle bekijken we welke aanpak geschikt is voor de Zwolse agrarische bedrijven. Bij de uitvoering van succesvolle aanpakken zal samengewerkt worden met intermediaire organisaties en bedrijven.

Zwolse bedrijven op bedrijventerreinen zijn reeds benaderd in de pilot van 2015. Alle bedrijven op bedrijventerreinen zijn op de hoogte van de noodzaak om te saneren. De helft heeft aangegeven binnen 1-4 jaar zijn asbestdak te saneren. De bedrijven die niet hebben meegedaan met de pilot hebben daar diverse, vaak bedrijfseconomische, redenen voor aangegeven. Verdere gerichte actie naar deze doelgroep is niet noodzakelijk.

Maatschappelijk vastgoed: de asbestdaken zijn in beeld op gebouwen in het bezit van de gemeente. Sportaccommodaties van de gemeente worden in 2017 geïnventariseerd. Deze asbestdaken worden voor 2024 gesaneerd. Aandacht zal gegeven worden aan sportaccommodaties met een asbestdak die niet in het bezit zijn van de gemeente maar bijvoorbeeld wel op gemeentegrond staan.

Onderwerp	Toelichting	Kostenraming per jaar (€)	Planning
Inventarisatie en monitoring	Asbestdaken in beeld Voortgang verwijdering monitoren	5000	2 ^e helft 2017 -2024
Communicatie	Informeren over asbestdakenverbod en veilige manier van verwijderen. Hulpmiddelen/methoden/stort. - Gemeentelijke kanalen - Energieloket - Intermediaren	10000	2 ^e helft 2017 (voorbereiden) 2018
Faciliteren financiering	Doelgroepgerichte informatie (bv fiscale regelingen bedrijven). Informeren over financiële concepten voor pandeigenaren (bijv. leningen, leaseconstructies, besparingsabonnementen)	5000	2018 -2023
Stimuleren/faciliteren van pandeigenaren samen met betrokken organisaties	Pilots in de Zwolse wijken voor particulieren	10000	2018-2023
	Pilots voor agrarische	5000	2018-2021

	bedrijven met o.a. LTO etc.		
Toezicht en handhaving	Voorlichting door toezichthouders aan asbestdakeigenaren	10000	2018-2023
Overig		5000	2018-2023
Totaal		50.000	